

บทที่ 2

แนวทางการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการวางระบบควบคุมภายใน และมีการรายงานการวางระบบควบคุมภายใน ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 5 ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ได้มีการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 6 โดยอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้ทุกสำนัก/กอง จัดวางระบบควบคุมภายใน แล้วรายงานต่อคณะกรรมการจัดวางระบบควบคุมภายในของ สก. เพื่อสรุปจัดทำเป็นรายงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแล

ผลการติดตาม สอบทานและประเมินผลการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัด สก. ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนัก/กอง และ สกจ. หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด สก. พบว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัด สก. ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน จึงขอทำความเข้าใจแนวทางการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน ดังนี้

1. การควบคุมภายใน เป็นกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน และแทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ และการติดตาม และต้องเป็นสิ่งที่เกิดจากบุคลากรทุกคนในหน่วยงาน คือ ทุกส่วนงาน ทุกกลุ่มงานและทุกฝ่าย ของสำนัก/กอง/สกจ. จะต้องดำเนินการจัดวางระบบควบคุมภายในในส่วนงานของตนเองเพื่อไม่ให้เกิดข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาด หรือเป็นการป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ในหน่วยงานของตน

2. เป็นหน้าที่ของ ผอ.สำนัก/ผอ.กอง/ท้องถิ่นจังหวัด ในฐานะฝ่ายบริหารของหน่วยงาน (สำนัก/กอง/สกจ.) ต้องรับผิดชอบจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี รวมทั้งกำกับและติดตามให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดขึ้น

3. ทุกสำนัก/กอง/สกจ. ต้องจัดทำรายงานการวางระบบควบคุมภายในของหน่วยงานตามแบบฟอร์มที่ระเบียบฯ กำหนด ส่งให้ สตป. สน.พส. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ

จัดวางระบบควบคุมภายในของ สถ. เพื่อสรุปเป็นภาพรวมขององค์กร โดยผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการจัดวางระบบควบคุมภายในของ สถ. และการสอบทานการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในและประเมินการควบคุมภายในอย่างเป็นอิสระ (Independent Assessment) ของฝ่ายตรวจสอบภายใน สถ.

4. ทุกสำนัก/กอง/สจจ. ได้จัดทำรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 5 ไว้แล้ว ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 สำหรับการรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 6 ทุกสำนัก/กอง/สจจ. ก็ได้จัดทำรายงานไว้แล้วในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา แสดงว่าทุกสำนัก/กอง/สจจ. ได้มีการติดตามประเมินระบบควบคุมภายใน และวางแผนปรับปรุงการควบคุมในส่วนงานของตนแล้ว แต่อาจจัดทำรายงานไม่สมบูรณ์ ไม่ครบทุกภารกิจของงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ

อย่างไรก็ตาม ในทุกสิ้นปีงบประมาณ สำนัก/กอง/สจจ. จะต้องจัดทำรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 6 แล้วส่งให้ สตป. สน.พส. (เจ้าภาพในระดับองค์กร) เพื่อจัดทำรายงานในระดับองค์กร

5. การรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 6 เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับ

5.1 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ว่าได้ดำเนินการตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ในงวดปีงบประมาณก่อน (แบบ ปย.3) หรือไม่ ผลที่ได้รับหลังจากได้ดำเนินการหรือไม่ดำเนินการตามแผนฯ เป็นอย่างไร สามารถแก้ไขข้อบกพร่องหรือลดหรือป้องกันความเสี่ยงได้อย่างไร มีอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่

5.2 การประเมินตนเองตามองค์ประกอบมาตรฐานการควบคุมภายใน ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล เพื่อประเมินถึงความมีอยู่ ความเหมาะสม และความเพียงพอของทั้ง 5 องค์ประกอบ

5.3 ประเมินตนเองตามแบบสอบถามการควบคุมภายใน ตามลักษณะงาน/กิจกรรมของตนเอง เพื่อทราบว่ามีความอ่อนจากระบบงานอย่างไรบ้าง

5.4 การวางแผนเพื่อดำเนินการปรับปรุงการควบคุมภายในให้เหมาะสมต่อไป

6. สตป. สน.พส. ทำหน้าที่เร่งรัด ติดตามหน่วยงานในสังกัด สถ. ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 6

7. หน่วยตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่

7.1 เป็นผู้สอบทาน ประเมินระบบการควบคุมภายในของ สถ. ทุกระดับ (ระดับส่วนงานย่อยและระดับองค์กร)

7.2 เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือการจัดทำรายงานของหน่วยงานทุกระดับ

8. แบบรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 6 ที่สำนัก/กอง/สจจ. ต้องจัดทำและจัดส่งให้ สตป. เป็นไปตามตารางท้ายนี้

ที่	ชื่อแบบรายงาน		ส่งให้	ส่ง ภายในวันที่
1	แบบติดตาม ปย.3	แบบรายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน-ระดับส่วนงานย่อย	สตป.	20 ต.ค. ของทุกปี
2	แบบ ปย.2-1	แบบประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน-ระดับส่วนงานย่อย	สตป.	20 ต.ค. ของทุกปี
3	แบบ ปย.2	แบบสรุปผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน-ระดับส่วนงานย่อย	สตป.	20 ต.ค. ของทุกปี
4	แบบสอบถาม	แบบสอบถามการควบคุมภายใน	เก็บที่ หน่วยงาน	
5	แบบ ปม.	แบบประเมินการควบคุมภายใน-ระดับส่วนงานย่อย	สตป.	20 ต.ค. ของทุกปี
6	แบบ ปย.3	แผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน-ระดับส่วนงานย่อย	สตป.	20 ต.ค. ของทุกปี
7	แบบ ปย.1	หนังสือรับรองการควบคุมภายในของผู้บริหารระดับส่วนงานย่อย	สตป.	20 ต.ค. ของทุกปี

9. เจ้าหน้าที่ของ สน./กอง/สจจ. สามารถสอบถาม ปรีกษาขอคำแนะนําได้จากหน่วยตรวจสอบภายใน (นตภ.) และส่วนติดตามและประเมินผล สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (สตป. สน.พส.)

9.1 หน่วยตรวจสอบภายใน (นตภ.) หมายเลขโทรศัพท์ 02-243-2269

9.2 ส่วนติดตามและประเมินผล (สตป.) หมายเลขโทรศัพท์ 02-241-9000 ต่อ 2103-4

